

EDGAR ALAN PO
SABRANE PRICE

Edgar Poe

SVETSKA
KNJIŽEVNOST

Urednik
SIMON SIMONVIĆ

Edgar Allan Poe

SABRANE
PRICE

DRUGO DOPUNJENO I IZMENJENO IZDANJE

Preveli

SVETISLAV STEFANOVIĆ, VERA STOJIĆ, BOŽIDAR
MARKOVIĆ, SVETA BULATOVIĆ, VUKA ADAMOVIĆ,
LJUBIŠA JEREMIĆ, NEMANJA JOVANOVIĆ, SVETISLAV
JOVANOVIĆ, ALEKSANDRA MANČIĆ, JOVICA AČIŃ,
TATJANA SIMONOVIĆ, VLADIMIR D. JANKOVIĆ

TANESI 2018

Copyright © za srpsko izdanje TANESI, 2018

Kada bi sve moje priče bile objedinjene u jednoj velikoj knjizi... zamišljao je Edgar Alan Po.

Sad jesu objedinjene... na srpskom jeziku.

Ovo izdanje Poovih sabranih priča, razume se, ne uključuje prepisku, oglede (sa dužom filozofsko-esejističkom prozom *Eureka*), novinske članke i fragmentarne scene neokončanog dramskog komada u stihu (*Politije*), kao ni dva kraća romana ili duže povesti koje je pisac predstavljao kao izveštaje o realnim događajima (*Povest Artura Gordona Pima* i *Dnevnik Džulijusa Rodmana*). U međuvremenu je Tanesi objavio dve knjige Edgara Alana Poa: *Povest Artura Gordona Pima* i *Dnevnik Džulijusa Rodmana; Eseji, Eureka i Politije*. Međutim, u skladu sa tumačenjima svetskih autoriteta za Poovo delo, ovde su uvrštene i dve pripovedne fantazije, dosad pogrešno smatrane tek esejima, *Filozofija nameštaja* i *Predeo Arnhem*.

Kompozicija izdanja, u hronološkom redu priča, prati autorova stvaralačka razdoblja; uobičajeno se uzima da kod Poa postoji rano i pozno. Naravno, izdavač je pomišljao da ovo izdanje komponuje i na način kako se često čini u svetu sa Poovim, recimo, pripovedačkim sastavima: po vrsti i temama. Na primer, priče strave i užasa, priče o svesti, detektivske, fantastičke, naučnofantastične i vizionarske, humorne, košmarne, o iluzijama, prirodnim lepotama, romanse o smrti, itd... Ali, time bismo, koliko god dobijajući na navodnoj preglednosti, izgubili u nečemu suštinskom, na čudu raznovrsnog pripovedanja koje prelazi uobičajene granice naknadnog rubrikovanja. Ovako raznolikost priča, nesputana razvrstavanjem, držeći se samog života, dolazi do autentičnog i univerzalnijeg izraza, pri čemu nemamo nikakvu obavezu da priče, kao i pesme, čitamo njihovim datim redosledom.

Ovo izdanje, sadrži i nezavršenu, poslednju Poovu priču, na kojoj je radio baš uoči svoje smrti. Kasnije su drugi pokušavali da ovu priču završe, ali bez uspeha. Samo Po zna kuda je ona vodila. Nemamo rešenja; imamo, međutim, ovu knjigu, a i ona može biti *svetionik*.

Originalni naslovi i godine nastanka ili prvog objavljivanja Poovih sastava kao prevodnih izvora navedeni su na početku skupine priča.

Piščeve napomene, prema izvornim tekstovima, označene su zvezdicama. Sve ostale u dnu stranica, pod arapskim brojkama, potiču od prevodilaca, ako drugačije nije jasno naznačeno.

EDGAR ALLAN POE

Stories

Izvorni naslovi priča, sa godinama

Angel of the Odd, The (1845); Assignment, The (*najpre pod naslovom* The Visionary) (1834); Balloon Hoax, The (1844); Berenice (1835); Black Cat, The (1843); Bon-Bon (*najpre, kao na crt, pod naslovom* The Bargain Lost) (1835); Business Man, The (*najpre pod naslovom* Peter Pendulum, The Business Man) (1840); Cask of Amontillado, The (1846); Colloquy of Monos and Una, The (1841); Conversation of Eiros and Charmion, The (1839); Descent into the Maelström, A (1841); Devil in the Belfry, The (1839); Diddling Considered as One of the Exact Sciences (*najpre pod naslovom* Raising the Wind; or, Diddling, etc.) (1843); Domain of Arnheim, The (*najpre pod naslovom* The Landscape Garden) (1842); Duc De l'Omlette, The (*najpre pod naslovom* The Duke De l'Omelette) (1832); Eleonora (1842); Elk, The (*najpre pod naslovom* Morning on the Wissahickon) (1843–44); Facts in the Case of M. Valdemar, The (*najpre pod naslovom* Facts of M. Valdemar's Case) (1845); Fall of the House of Usher, The (1839); Four Beasts in One (*najpre pod naslovom* Epimanes) (1836); Gold Bug, The (1843); Hop-Frog (*najpre pod naslovom* Hop-Frog, or The Eight Chained Ourang-Outangs) (1849); How to Write a Blackwood article (*najpre pod naslovom* The Psyche Zenobia) (1838); Imp of the Perverse, The (1845); Island of the Fay, The (1841); King Pest (1835); Landor's Cottage (1849); Ligeia (1838); [Lighthouse, The] (1849); Lionizing (*objavljena i pod naslovom* Some Passages in the Life of a Lion) (1835); Literary Life of Thingum Bob, Esq., The (1844); Loss of Breath (*najpre pod naslovom* A Decided Loss) (1832); Maelzel's Chess-Player (1836); Man of the Crowd, The (1840); Man That Was Used Up, The (1839); Masque of the Red Death, The (1842); Mellonta Tauta (1849); Mesmeric Revelation (1844); Metzengerstein (1832); Morella (1835); MS. Found in a Bottle (1833); Murders in the Rue Morgue, The (1841); Mystery of Marie Rogêt, The (1842–43); Mystification (*najpre pod naslovom* Von Jung, The Mystific) (1837); Never Bet the Devil Your Head (*najpre pod naslovom* Never Bet Your Head: A Moral Tale) (1841); Oblong Box, The (1844); Oval Portrait, The (*najpre pod naslovom* Life in Death) (1842); Philosophy of Furniture, The (1840); Pit and the Pen-

dulum, The (1843); Power of Words, The (1845); Predicament, A (*najpre pod naslovom* The Scythe of Time) (1938); Premature Burial, The (1845); Purloined Letter, The (1845); Shadow (*najpre objavljena s podnaslovom* A Fable, a *kasnije* A Parable) (1835); Silence (*najpre pod naslovom* Siopel)(1839); Some Words with a Mummy (1849); Spectacles, The (1844); Sphinx, The (1846); System of Doctor Tarr and Professor Fether, The (1845); Tale of Jerusalem, A (1832); Tale of the Ragged Mountains, A (1844); Tell-Tale Heart, The (1843); Thou Art the Man (1844); Thousand-and-Second Tale of Scheherazade, The (1845); Three Sundays in a Week (*najpre pod naslovom* A Succession of Sundays) (1841); Unparalleled Adventure of One Hans Pfall, The (*najpre pod naslovom* The Unparalleled Adventure of Hans Phaall) (1835); Von Kempelen and His Discovery (1849); Why the Little Frenchman Wears His Hand in a Sling (1840); William Wilson (1839); X-ing a Paragrab (1849)

SADRŽAJ

<i>Prevodioci</i>	15
-------------------------	----

PRICE

RANE PRICE (1832–1838)

Mecengerštajn	21
Vojvoda od Omleta	30
Jerusalimska priča	35
Bez daha	39
Bon-Bon	51
Rukopis pronađen u boci	66
Ljubavni sastanak	76
Berenisa	87
Morela	95
Neki postupci iz života jednog pisca u modi	101
Pustolovina bez premca izvesnog Hansa Pfala	107
Kralj Kuga	151
Senka	162
Četiri zveri u jednoj	165
Melcelov Šahist	172
Mistifikacija	192
Ligeja	200
Ćutanje	214
Kako napisati članak na Blekvudovski način	217
Neprilika	227

POZNE PRIČE
(1839–1849)

Đavo u zvoniku	237
Istrošeni čovek	244
Pad kuće Ašera	254
Vilijam Vilson	271
Razgovor Eirosa i Harmione	289
Zašto Francušče drži ruku u zavoju	294
Čovek od zanata	299
Filozofija nameštaja	307
Čovek gomile	313
Ubistva u Ulici Morg	321
U dubinama Malstrema	350
Vilino ostrvo	364
Razgovor Monosa i Une	369
Nikad se ne kladite u glavu sa Đavolom	377
Eleonora	386
Tri nedelje u sedmici	392
Ovalni portret	398
Maska crvene smrti	401
Predeo Arnhem	407
Misterija Mari Rože	421
Bunar i klatno	462
Izdajničko srce	474
Zlatna buba	480
Crna mačka	511
Obmana kao jedna od egzaktnih nauka	519
Vapit	529
Naočare	534
Priča o iskrzanim planinama	556
Podvala sa balonom	565
Sahrana, pre vremena	577
Otkrivenje Mesmerizma	590
Duguljasti sanduk	600
Anđeo nastranog	610
„Ti si taj”	619
Književni život gospodina Tingama Boba	631
Ukradeno pismo	651

Hiljadu i druga Šeherezadina priča	667
Nekoliko reči sa mumijom	684
Moć reči	699
Đavo perverznosti	703
Metoda doktora Kathrana i profesora Perjaha	709
Fakta o slučaju g. Valdemara	726
Sfinga	734
Bure amontiljada	738
Mellonta Tauta	745
Skočižabac	758
Fon Kempelen i njegovo otkriće	767
Iksovanje paragrafa	774
Landorova koliba	780
[Svetionik]	792

O PISCU I DELU

<i>O piscu</i>	797
<i>Poove knjige objavljene tokom pišćevoog života</i>	801
<i>Pogovor</i> , Tatjana Simonović	803

Prevodioci

Priče preveli (hronološkim redom)

SVETISLAV STEFANOVIĆ: (Fakta o slučaju g. Valdemara)

VERA STOJIĆ: (U dubinama Malstrema, Ukradeno pismo, Đavo perverznosti, Vilijam Vilson, Čovek gomile, Pad kuće Ašera, Bunar i klatno, Maska crvene smrti)

BOŽIDAR MARKOVIĆ: (Filozofija nameštaja, Predeo Arnhem)

SVETA BULATOVIĆ: (Mecengerštajn, Ovalni portret, Senka, Ljubavni sastanak, Čutanje, Ligeja, Razgovor Monosa i Une, Neki postupci iz života jednog pisca u modi, Nekoliko reči sa mumijom, Sfinga)

VUKA ADAMOVIĆ: (Rukopis pronađen u boci, Izdajničko srce)

LJUBIŠA JEREMIĆ: (Crna mačka)

NEMANJA JOVANOVIĆ: („Ti si taj“, Nikad se ne kladite u glavu sa Đavolom, Melcelov Šahist, Mistifikacija, Priča o iskrzanim planinama)

SVETISLAV JOVANOVIĆ: (Mellonta Tauta, Hiljadu i druga Šeherezadina priča)

ALEKSANDRA MANČIĆ: (Tri nedelje u sedmici, Đavo u zvoniku, Razgovor Eirosa i Harmion, Moć reči, Vapit, Zlatna buba, Fon Kempelen i njegovo otkriće, Podvala sa balonom, Pustolovina bez premca izvesnog Hansa Pfala, Ubistva u Ulici Morg, Misterija Mari Rože, Četiri zveri u jednoj, Iksovanje paragrapa)

JOVICA AĆIN: (Kralj Kuga, [Svetionik])

TATJANA SIMONVIĆ: (Vilino ostrvo, Skočizabac, Bure amontiljada, Duguljasti sanduk, Istrošeni čovek, Metoda doktora Kathrana i profesora Perjaha, Morela, Berenisa, Bez daha, Bon-Bon, Čovek od zanata, Eleonora, Obmana kao jedna od egzaktnih nauka, Naočare, Sahrana, pre vremena, Anđeo nastranog, Otkrivenje mesmerizma, Landorova koliba, Neprilika.)

VLADIMIR D. JANKOVIĆ: (Jerusalimska priča, Vojvoda od Omleta, Kako napisati članak na Blekvudovski način, Književni život gospodina Tingama Boba, Zašto Francuše drži ruku u zavoju.)

SABRANE PRÍČE

RANE PRÍČE
1832–1838

Sa objavljivanjem prve zbirke pesama (1827) istinski započinje Po-ov književni život. Međutim, prvu priču je objavio tek 1832. godine, 14. januara, u filadelfijskom *The Saturday Courier*. Od tada je Po i pripovedač.